

7/1594
gr 11

11 Ocak 2019

T.C.
DIŞIŞLERİ BAKANLIĞI
İKİLİ SİYASİ İŐLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : 77371317-520.50-2018/14467975

Konu : Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŐKANLIĐINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

İlgi: 20.09.2018 tarih ve 354429 sayılı yazıları.

İstanbul Milletvekili Sayın Sibel Özdemir'in 7/1594 esas numaralı yazılı soru önergesinin yanıtı ilişikte sunulmaktadır.

Saygılarımla arzederim.

Mevlüt ÇAVUŐOĐLU
Dışışleri Bakanı

EK:tk.

İstanbul Milletvekili Sayın Sibel ÖZDEMİR Tarafından Yöneltilen 7/1594 Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevap Metni:

1- AB Bakanlığının lağvedilerek Dışışleri Bakanlığı bünyesine alınması sonrasında verdiğiniz ilk demecinizdeki “AB sürecinde tüm zorluklara rağmen mesafe kat etmeyi düşünüyoruz.” Açıklamanıza ilişkin olarak, geçmiş dönemde de olduğu üzere kısa vadeli siyasi konjonktüre göre mi hareket edeceksiniz yoksa bir devlet politikası olarak Türkiye’nin kazanımlarını mı önceleyeceksiniz? Sayın Cumhurbaşkanı’nın bakış açısından bağımsız bir AB politikası uygulayacak mısınız?

Avrupa Birliği (AB) ile ilişkilerimizde ve katılım sürecine ilişkin yaklaşımımızda duruşumuz nettir. Türkiye’nin AB’ye tam üyeliği bizim için stratejik bir hedef, bir devlet politikasıdır. Nitekim AK Parti Hükümetleri olarak göreve geldiğimiz günden bu yana Türkiye’nin AB’ye tam üyelik hedefi doğrultusunda önemli adımlar attık. AB standartlarını yakalamak için kararlı bir reform süreci yürüttük. Yürütmeye de devam ediyoruz.

Belirli dönemlerde inişli çıkışlı bir seyir izlese de, Türkiye-AB ilişkileri konjonktürel sorunlara indirgenemeyecek uzun bir geçmişe sahiptir. Tarihsel bir perspektiften bakıldığında ilişkilerin güçlü kurumsal temellere dayandığı ve süreklilik arz ettiği görülebilir. Bununla birlikte Türkiye’nin AB’ye katılım sürecinin kolay olmadığı, bu sürecin kendine özgü bazı zorlukları bulunduğu, hatta bu süreçte, zaman zaman AB ülkelerindeki bazı çevrelerin motivasyon kırıcı yaklaşımlarıyla karşılaşıldığı da bir gerçektir. Müzakere fasıllarının 14’ü Kıbrıs sorunundan dolayı siyasi olarak engellenmekte ve açılmamaktadır.

Dolayısıyla Türkiye’nin AB’ye üyelik sürecinin kazanımlarının farkında olarak bu süreçte hiçbir zaman kısa vadeli hesaplar yapmadık. Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde, Türkiye-AB ilişkilerinin her veçhesinde ilerleme sağlamaya çalışırken en büyük amacımız geçmişte olduğu gibi gelecekte de ülkemizin menfaatlerini korumaktır.

2- Bakanlığınız döneminde Türkiye-AB ilişkileri bağlamında ilk altı ayda hangi somut adımları atacaksınız? Ülkemiz ve 81 milyon yurttaşımız için hangi somut kazanımları elde edeceksiniz?

Ülkemizle AB arasında bugün terörle mücadeleden yasadışı göçün önlenmesine, enerjiden bölgesel politikalara kadar geniş bir alanda işbirliği yapılmaktadır. Günümüzün mevcut sınamalarına karşı bu işbirliğini daha da güçlendirmek istiyoruz.

Önümüzdeki dönemde, AB üyesi ülkeler, AB kurumları ve Avrupa Konseyi'yle ilişkilerin her alanda canlandırılması, siyasi reform sürecine ivme kazandırılması, Gümrük Birliği'nin güncellenmesine başlanması ve vize serbestisi diyalogunun son altı kriterinin tamamlanmasına (çalışma grupları kurulmuştur) yönelik çalışmalar yapılması başlıca hedeflerimizdir.

Ülkemizle AB arasında yoğun bir ziyaret ve toplantı gündemi bulunmaktadır. İlerleyen aylarda Türkiye-AB Ortaklık Komitesi Toplantısı ile Yüksek Düzeyli Siyasi, Ulaştırma, Enerji ve Ekonomi Diyaloğu Toplantılarının düzenlenmesi için çalışmalar yürütülmektedir. Ayrıca bazı AB Komiserlerinin ve üst düzey yetkililerinin ülkemizi ziyaret etmeleri öngörülmekte, ülkemizde ve Brüksel'de teknik düzeyli toplantılar yapılması planlanmaktadır. Türkiye-AB Parlamentolararası ilişkileri bağlamında, Kasım 2018'de Avrupa Parlamentosu kurulu olan "Türkiye Forumu"nun ülkemizi ziyaret etmesi öngörülmektedir. Aralık 2018'de ise Türkiye-AB 78. Karma Parlamento Komitesi toplantısı gerçekleştirilecektir.

AB'ye üyelik hedefimiz doğrultusunda, hayata geçireceğimiz reformlar büyük önem arz etmektedir. Bu reformlar, vatandaşlarımızın temel hak ve özgürlüklerini güçlendirecek ve AB katılım sürecimize katkı sağlayacaktır.

Bu çerçevede, olağanüstü hal sürecinin kaldırılmasını müteakip 2003 yılından bu yana reform sürecimizde önemli rol oynayan Reform Eylem Grubu (REG)'nin dördüncü toplantısı 29 Ağustos 2018 tarihinde düzenlenmiştir. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçilmesini takiben REG'in gerçekleştirilmesi, siyasi reform sürecinin başlatılmasına verdiğimiz önemin açık bir göstergesi olmuştur. Toplantıda Adalet, İçişleri ile Hazine ve Maliye Bakanlarımızla birlikte OHAL sürecinin bitmesiyle birlikte Türkiye'nin odağını reformlara çevirmekte olduğu mesajı net olarak verilmiştir.

Önümüzdeki süreçte, en başta halkımızın en yüksek standartlara ulaşması hedefimiz çerçevesinde, AB'ye katılım sürecimiz açısından da önem arz eden birçok reformu hayata geçireceğiz. REG kararı doğrultusunda, önümüzdeki dönemde, yargı alanında atılacak adımlara, halihazırda uygulanmakta olan Yargı Reformu Stratejisi temelinde

devam edilecek ve Yargı Reformu Stratejisi bütün paydaşların, hukuk camiasının ve sivil toplumun katılımıyla güncellenecektir.

Diğer taraftan, Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından açıklanan 100 Günlük İcraat Programında da AB ile yürüttüğümüz katılım müzakereleri kapsamında siyasi kriterler, Yargı ve Temel Haklar (23. Fası) ve Adalet, Özgürlük ve Güvenlik (24. Fası) fasılları ile ilgili atılacak adımlar yer almaktadır. Yargı hizmetlerinin daha hızlı, verimli ve erişilebilir hale getirilmesi kapsamındaki adımlar, özellikle temel hak ve özgürlüklerin güçlendirilmesine katkı sağlayacaktır. Bu kapsamda yargıda hedef süre uygulamasına Ocak 2019 itibarıyla geçilmesi ve bölge adliye mahkemelerinin sayısının artırılması planlanmaktadır. Bu adımlar, adil yargılanma hakkının daha da güçlendirilmesine ve yargının etkinliğinin artırılmasına yöneliktir.

REG toplantısında, ayrıca 2016-2018 Organize Suçlarla Mücadele Eylem Planı'nın devamı niteliğindeki 2019-2021 Organize Suçlarla Mücadele Eylem Planı'nın güncelleme çalışmalarına hız kazandırılmasına karar verilmiştir.

AB'ye üyelik hedefi doğrultusunda, reform kararlılığımızın da bir göstergesi olarak, bir sonraki REG toplantısını 11 Aralık tarihinde Adalet Bakanlığımızın ev sahipliğinde yaparak, reform sürecimizi yönlendirmeye ve takibini yapmaya devam edeceğiz.

Diğer taraftan, AB İletişim Stratejisi (ABİS) kapsamında yurtiçi ve yurtdışı kamuoyuna AB sürecimiz hakkında güncel ve doğru bilgi sağlamak üzere çalışmalar yürütülmektedir. 2018'in ilk 6 aylık döneminde, AB sürecimiz, gerçekleştirilen reform çalışmaları ve AB-Türkiye ilişkilerindeki güncel durum konusunda toplantılar ve bilgilendirme faaliyetleri gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda, İstanbul, İzmir ve Antalya'da AB alanında çalışan akademisyenlerin katılımı ile gerçekleşen "Türkiye-AB İlişkilerinde Güncel Meseleler" konulu toplantı dizisi örnek verilebilir. AB İletişim Stratejisi çerçevesinde paydaşlarımızla işbirliği halinde önümüzdeki dönemde de benzer bilgilendirici etkinlikler gerçekleştirilecektir. Ayrıca, ülkemizin AB'ye katılım sürecine ilişkin bilgilendirici yayınlar ilgililerle paylaşarak farkındalık oluşturulmaya devam edilecektir. Gerek bilgilendirme faaliyetleri, gerek Başkanlığımız internet sitesi ve sosyal medya kanalları üzerinden sivil toplum kuruluşları, özel sektör, kamu sektörü, akademi temsilcileri ve ilgili vatandaşlarımız; AB ile güncel meseleler, AB'ye katılım süreci, AB hibe ve projeleri, AB ülkelerinde eğitim ve staj imkânları ile AB'nin gündelik hayatımıza etkileri konusunda düzenli olarak bilgilendirilmiştir.

3- AB ile tam üyelik ilişkilerimizin aday ülke statüsünden ‘pragmatik ilişki’ biçimine doğru evrilmiş olduğu yönündeki iddiaları nasıl değerlendiriyorsunuz? Ulusal devlet politikamız olan tam üyelik süreci, yine aynı politikayla sürdürülecek midir?

Ülkemiz AB ile müzakere eden aday bir ülkedir ve Türkiye-AB ilişkilerinin nihai hedefi Türkiye’nin AB’ye tam üye olmasıdır. Dolayısıyla AB ile ilişkilerimizin belkemiğini katılım müzakereleri oluşturmaktadır ve ilişkilerimiz bu temelde kararlılıkla yürütülmektedir.

Ancak uzun bir geçmişi olan Türkiye-AB ilişkilerinin çok yönlü olduğu unutulmamalıdır. AB ile ilişkilerimiz katılım müzakerelerinin ötesinde birçok dinamiği içinde barındırmaktadır. Nitekim vize serbestisi diyalogu, ekonomi, dış politika, enerji, ulaştırma, göç ve terör gibi kritik önemi haiz alanlarda işbirliği, Gümrük Birliği’nin güncellenmesi gibi pek çok ortak alanda Türkiye ve AB işbirliği yürütmektedir. Ancak AB ile farklı alanlarda yürüttüğümüz bu işbirliği katılım müzakerelerinin alternatifi değil, tamamlayıcısıdır.

Sonuç olarak, AB ile ilişkilerimizin nihai hedefinin tam üyelik olduğunu unutmadan farklı alanlarda işbirliği geliştirmemiz aslında ilişkimizin doğası gereğidir. Bu “pragmatik bir ilişki” olmaktan ziyade uluslararası sistemde yaşanan dönüşümlere ve bölgesel ihtiyaçlara cevap verebilen öngörülü bir dış politika üretmenin sonucudur. Önümüzdeki dönemde de hem AB’deki hem de uluslararası konjonktürdeki mevcut koşullar dikkate alınarak, farklı işbirliği alanlarında her iki tarafın da kazanımlarını azami düzeye çıkaracak adımlar atılacaktır.

4- OHAL sonrası “terörle mücadelenin zaafa uğramaması” iddiasıyla Meclis Genel Kurulu’ndan geçirilen yasayla Türkiye ile AB ilişkilerinde zaten var olan zorluklara yeni ve çok daha büyük bir zorluk eklenmesi öncesinde veya sırasında Bakanlığınızın bir girişimi olmuş mudur? Olduysa bu girişim nedir?

19 Temmuz 2018 tarihi itibarıyla sona eren olağanüstü hal kapsamında başta FETÖ olmak üzere tüm terör örgütleri ile etkin bir şekilde mücadele edilmiştir. Ülkemiz terörle etkin bir şekilde mücadele etmeye devam etmektedir.

AB’ye üye birçok ülke, son yıllardaki terör saldırıları sonucunda aldığı tedbirleri sıkılaştırmıştır. Fransa’da da olduğu gibi, OHAL’in sona ermesini müteakip, olağan dönemde hukukun üstünlüğü ilkesi çerçevesinde terörle etkin mücadele edilebilmesi amacıyla, anayasal güvence altındaki temel hak ve özgürlükler korunmak suretiyle,

gerekli olan hükümleri ve ihtiyaç duyulan idari tedbirleri düzenleyen 7145 sayılı “Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” 31 Temmuz 2018 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

Söz konusu Kanunda terörle mücadelede ihtiyaç duyulan bazı tedbir ve düzenlemelerin üç yıl geçerli olacağı düzenlenmiş olup, muhataplarımız da bu konuda bilgilendirilmektedir.

Öte yandan kanunda geçmiş dönemde AB tarafından eleştirilen bazı hususları bertaraf edebilecek önemli düzenlemeler getirilmiştir.

Kanun ile dostane çözüm ve tek taraflı deklarasyonla sonuçlanan başvuruların yeniden yargılama/yeniden soruşturma sebebi sayılması mümkün hale gelmiştir.

Kanun ile getirilen bir diğer değişiklik, Anayasa Mahkemesinde bulunan yargılamaların makul sürede sonuçlandırılmaması ve mahkeme kararlarının geç veya eksik icra edildiği ya da hiç icra edilmediği iddiasıyla Anayasa Mahkemesinde derdest olan bireysel başvurular hakkında İnsan Hakları Tazminat Komisyonuna müracaat imkânı getirilmesidir.

Ayrıca, Anayasa Mahkemesinin 28 Eylül 2017 tarihli kararı doğrultusunda, toplantı ve gösteri yürüyüşlerinin sona erme saatlerinin uzatılması ile toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı genişletilmiştir.

Söz konusu Kanun ile getirilen değişiklikler hakkında, mevcut diyalog çerçevesinde Avrupa Konseyi’ne bilgi verilmiştir.

5- Türkiye-AB üyelik müzakerelerinden sorumlu Bakan olarak, AB ile ilişkileri güçlendireceğinizi ve AB’ye sırt dönmeyi doğru olmadığı beyanlarınız göz önünde bulundurulduğunda Türkiye, 2018 yılı sonuna kadar hangi somut hedefleri gerçekleştirmeyi hedeflemektedir?

Türkiye ve AB arasında 2018 yılı bitmeden birçok önemli toplantının yapılması planlanmaktadır. Öncelikle, kritik önemi haiz alanlarda geliştirdiğimiz yüksek düzeyli diyalog mekanizmaları kapsamında toplantılar yapılacaktır. Bu doğrultuda, 25 Ekim 2018 tarihinde Türkiye-AB Siyasi Direktörler seviyesinde Siyasi Diyalog Toplantısı Ankara’da düzenlenecektir. Yüksek Düzeyli Siyasi Diyalog Toplantısının da akabinde yapılması planlanmaktadır. Söz konusu toplantılarda Türkiye-AB ilişkileri ile bölgesel ve uluslararası konulara ilişkin önemli meseleler tüm boyutlarıyla ele alınacaktır.

Avrupa Birliği'ne katılım sürecinde, siyasi kriterlerin yerine getirilmesi için gerekli yasal ve idari değişikliklerin hayata geçirilmesi ve etkin bir şekilde uygulanması amacıyla kurulan Reform Eylem Grubu, düzenli aralıklarla toplantılarına devam edecektir. Reform Eylem Grubu beşinci toplantısını 11 Aralık 2018 tarihinde Adalet Bakanlığımızın evsahipliğinde gerçekleştirecektir.

2018 yılı sonuna kadar gerçekleştirilmesi öngörülen hedeflerden biri de Aralık ayında yapılması planlanan üçüncü Türkiye-AB Yüksek Düzeyli Ekonomik Diyalog (YDED) Toplantısıdır. 29 Kasım 2015 tarihli Türkiye-AB Zirvesinde oluşturulması kararlaştırılan YDED kapsamında Sayın Bakanlar ve AB Komiserleri, Türkiye ve AB iş dünyasının önde gelen temsilcileri ile Avrupa merkezli uluslararası finans kuruluşları temsilcileriyle bir araya gelmektedir. YDED toplantılarının ilki 25-26 Nisan 2016 tarihlerinde İstanbul ve Ankara'da, ikincisi ise 8 Aralık 2017 tarihinde Brüksel'de gerçekleştirilmiştir.

Diğer taraftan, ortaklık ilişkisinin temel organlarından olan Türkiye-AB Ortaklık Komitesi 28 Kasım 2018 tarihinde Brüksel'de toplanacaktır. Toplantıda, Türkiye-AB ortaklık ilişkisi ve müzakere sürecindeki son gelişmeler ele alınacaktır.

Öte yandan, AB İletişim Stratejisi kapsamında Türkiye'nin üyeliği konusunda var olan önyargı ve yanlış bilgiler yerine, doğru ve güncel bilgiler sunmak üzere önümüzdeki dönemde de etkin biçimde çalışmalar yürütülecektir. Hem yurt içinde hem de yurt dışında karar alıcılardan sokaktaki vatandaşa kadar AB müzakere sürecimiz ile Türkiye'nin Birliğe sağlayacağı katkılar ve yaptığı reformlar anlatılmaya devam edilecektir. 2018 yılı sonuna kadar iletişim stratejisi çerçevesinde ülkemizde AB reform sürecine ilişkin kamuoyu desteğini arttırmak, toplumun tüm kesimlerini sürece dâhil etmek ve AB üyeliği hakkında iç ve dış kamuoyunun doğru bilgilendirilmesine yönelik, yazılı-görsel ve sosyal medya kanalları etkin bir şekilde kullanılacaktır. Sürece ilişkin gelişmeler düzenli olarak kamuoyu ile paylaşılacaktır. Etkinlikler kapsamında, öğrencilere ve akademisyenlere yönelik AB Başkanlığımızca yürütölen Jean Monnet Burs Programı ve Avrupa Koleji Burs Programları duyuruları yapılmış, ilgili kitlenin ayrıntılı bilgilendirilmesi sağlanmıştır. Bu ve benzeri eğitim, staj ve araştırma imkânları AB'nin sağladığı imkânlardır.

Türkiye-AB mali işbirliği sürecinde ise ülkemizin katılımına yönelik çalışmaların desteklenmesi amacıyla Avrupa Birliği tarafından 2014-2020 dönemi için tahsis edilen yaklaşık 4,5 milyar avronun ülkemizin katılım hedefleri doğrultusunda etkin şekilde kullanılmasına devam edilmektedir.

Bu kapsamda sözkonusu meblağın yaklaşık 2.3 milyar Avrosuna yönelik projeler, ilgili anlaşmaların imzası ile uygulama sürecine başlanmış olup, ilgili kurumlarımız

tarafından zamanlıca ve belirlenen hedefler çerçevesinde gerçekleştirilmeleri, AB Başkanlığı tarafından dikkatle takip edilmektedir.

Bu çerçevede, katılım öncesi mali yardım sistemi içinde yer alan ve önemli üst düzey ulusal mekanizmalardan birisi olan Mali İşbirliği Komitesi, AB Başkanı ve Ulusal IPA Koordinatörü başkanlığında 8 Ekim 2018 tarihinde ilgili Bakanlıklarımızın Bakan Yardımcıları seviyesinde toplanmıştır. Toplantıda IPA-II döneminde mevcut uygulama durumu ve kurumsal kapasite ve/veya yapılanma ihtiyaçları da dâhil olmak üzere, Türkiye-AB mali işbirliği sürecinde görev alan kurumlarımızca fonların etkin bir şekilde kullanılmasına ilişkin tedbir ve planlamalar görüşülmüştür.

İstişare edilen hususlar, AB Başkanlığı koordinasyonunda icra edilecek olan ve Cumhurbaşkanlığı 100 Günlük İcraat Programı'nda yer alan "Katılım Öncesi Mali Yardımın (IPA) Etkin Kullanımına İlişkin Yapılabilirlik Çalışması"na veri teşkil edecek niteliktedir. Bu bağlamda kurumlarımızdan, IPA-II dönemindeki mevcut uygulama durumu, uygulama aşamasında karşılaşılan sorunlar ve bunlara ilişkin çözüm önerilerini kısa ve özlü bir rapor haline getirerek resmi yazı ile Başkanlığımıza iletmeleri talep edilmiştir.

İlgili kurumlarca hazırlanan raporlarda yer alan bilgi ve değerlendirmeler doğrultusunda, fonların etkin ve verimli kullanılmasına yönelik "Katılım Öncesi Mali Yardımın (IPA) Etkin Kullanımına İlişkin Yapılabilirlik Çalışması" hazırlanacak ve Cumhurbaşkanlığı Makamına arz edilecektir. Bu çalışma yürütülürken, önceki dönemlerde olduğu gibi AB fonlarının etkin kullanımının, AB ve ulusal kurallar çerçevesinde takibi devam etmektedir.

Avrupa Birliği Başkanlığımız tarafından sivil toplum kuruluşları ve yerel yönetimlerin kapasitesinin güçlendirilmesi, AB sürecinde ülkemizin insan kaynağı kapasitesinin geliştirilmesi ve AB-Türkiye sivil toplum diyalogunun desteklenmesi amacıyla yürütülen proje ve faaliyetler hakkında detaylı bilgi aşağıda sunulmaktadır.

SİVİL TOPLUM SEKTÖRÜ

Katılım Öncesi Yardım Aracı IPA'nın 2014-2020 yıllarını kapsayan dönemindeki en önemli gelişmelerden bir tanesi, sivil toplumun bir sektör ya da başka bir ifadeyle bir öncelik alanı olarak tanımlanması olmuştur. Böylelikle "**sivil toplum**" alanı tıpkı enerji, çevre, ulaştırma, tarımda olduğu gibi ayrı bir sektör olarak kabul edilmiştir. Sivil toplum alanı, IPA 2014-2020 dönemi için *stratejisi, öncelikleri, bütçesi* olan bir çerçeveye kavuşmuştur. Avrupa Birliği Başkanlığı sektörün "lider kuruluşu" olarak belirlenmiştir.

Avrupa Birliği Başkanlığı'nın sözkonusu sektörün lider kuruluşu olarak belirlenmesi neticesinde, aşağıda belirtilen 4 öncelik kapsamındaki projelerin desteklenmesine başlanmıştır:

- *Kamu-sivil toplum diyalogunun güçlendirilmesi,*
- *Sivil toplum alanına yönelik yasal çerçevenin iyileştirilmesi,*
- *STK'ların kapasitesinin güçlendirilmesi,*
- *Sivil toplum diyalogunun geliştirilmesi*

Bu kapsamda uygulanması başlayan veya 6 ay içerisinde başlayacak projelere ilişkin bilgi aşağıdaki tabloda sunulmaktadır. Projelerin bir kısmı doğrudan Avrupa Birliği Başkanlığı tarafından yürütülmekte, bir kısmı ise ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile işbirliği içerisinde hayata geçirilmektedir.

2018 Yılı İçerisinde Uygulama Süreci Başlayacak Projeler:

Proje Adı	Faydalancı Kuruluş	Açıklama
Sivil Toplum Destek Programı I	Avrupa Birliği Başkanlığı	Program şu bileşenlerden oluşmaktadır: 1. Sivil Toplumun Geliştirilmesi ve Kamu-STK İşbirliğinin Güçlendirilmesi II 2. Ortaklıklar ve Ağlar Hibe Programı 3. Yerel STK'lar Hibe Programı Bu hibe programlarına ilişkin değerlendirme süreci büyük ölçüde tamamlanmış olup uygulama süreci 2018 yılı içerisinde başlayacaktır.
AB-Türkiye Kültürlerarası Diyalog	Yunus Emre Enstitüsü	AB üyesi ülkelerin kültür enstitülerine yönelik olarak bir hibe programı yürütülecektir. Proje kapsamında kalıcı kültür köprülerinin kurulması hedeflenmektedir. Projenin uygulama sürecinin 2018 yılı içerisinde başlaması hedeflenmektedir.
AB-Türkiye İş Dünyası Diyalogu	TOBB- EUROCHAMBERS	TOBB tarafından yürütülen ve AB ile Türkiye odaları arasındaki ortaklıkların güçlendirilmesini hedefleyen projelerin devamı niteliğindedir. AB ve Türkiye iş dünyası arasındaki işbirliği

		olanaklarının güçlendirilmesi, AB ve Türkiye iş dünyası entegrasyonunun getireceği fırsatların tanıtılması hedeflenmektedir. Program kapsamında AB ve Türkiye'den odaların faydalanabileceği bir hibe programı da yürütülecektir. Projenin uygulama sürecinin 2018 yılı içerisinde başlaması hedeflenmektedir.
Yerel STK'lar İçin Stratejik Kapasite Geliştirme Programı	Sivil Toplum Geliştirme Merkezi (STGM)	Özellikle AB hibe programlarına mevcut kapasite yetersizlikleri nedeniyle erişimi sınırlı olan yerel STK'ların kapasitesinin güçlendirilmesi hedeflenmektedir. Eğitimler, eşleştirme, ortaklık kurma ve savunuculuk gibi konularda yürütülecek kapasite geliştirme faaliyetlerinin yanı sıra, kapasite geliştirme ve savunuculuk alanında doğrudan destekler de sağlanacaktır. Projenin uygulama süreci başlamıştır.
Kamu-STK İşbirliği için Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın Kapasitesinin Güçlendirilmesi	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve sosyal içerme alanında çalışan kuruluşların karar alma, uygulama, izleme ve değerlendirme süreçlerine sivil toplum kuruluşlarının katılımının artırılması yoluyla kamu-STK diyalogunun güçlendirilmesi hedeflenmektedir. Projenin uygulama süreci başlamıştır.
AB-Türkiye Anadolu Arkeolojisi ve Kültürel Miras Enstitüsü	Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Gaziantep Büyükşehir Belediyesi	Proje kapsamında Gaziantep'te Türkiye'nin ilk ulusal arkeoloji enstitüsü kurulacaktır. Antik Anadolu uygarlıklarının arkeolojik ve kültürel mirasına kolay erişimin sağlanması yoluyla, AB ve Türkiye arasındaki ortak değerlerin ve kültürel mirasın korunması ve tanıtımına katkı sağlanması hedeflenmektedir. Projenin uygulama sürecinin 2018 yılı içerisinde başlaması hedeflenmektedir.

6 Ay İçerisinde Uygulama Sürecinin Başlaması Planlanan Projeler:

Sivil Toplum Diyaloğu V	Avrupa Birliği Başkanlığı	Avrupa Birliği Başkanlığı tarafından yrtlen sivil toplum diyaloğu projelerinin devamı niteliğindedir. Sivil Toplum Diyaloğu projesi kapsamında geliştirilen yeni yaklaşımla, lkemizin AB sürecinin ilgilendiren hemen tüm alanlarda diyalog eksenli projelerin geliştirilmesi mümkün olacaktır. Projelerin uygulama sürecinin 2019 yılı içerisinde başlaması hedeflenmektedir.
Sivil Toplum Destek Programı II	Avrupa Birliği Başkanlığı	STK'ların kapasitelerinin güçlendirilmesine yönelik olarak yürütülecek bir hibe programıdır. STK'ların yönetim ve stratejik planlama kapasitelerinin güçlendirilmesi, STK'ların yürüttüğü çalışmaların etkinliğinin ve görünürlüğünün artırılması, savunuculuk yeteneklerinin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Hibe programına ilişkin teklif çağrısı yayınlanmış olup uygulama sürecinin 2019 yılı içerisinde başlaması hedeflenmektedir.
Sivil Toplum Diyaloğu VI	Avrupa Birliği Başkanlığı	Avrupa Birliği Başkanlığı tarafından yrtlen sivil toplum diyaloğu projelerinin devamı niteliğindedir. Sivil Toplum Diyaloğu projesi kapsamında geliştirilen yeni yaklaşımla, lkemizin AB sürecinin ilgilendiren hemen tüm alanlarda diyalog eksenli projelerin geliştirilmesi mümkün olacaktır. Program kapsamında teklif çağrısının 2019 yılı ilk yarısında yayınlanması hedeflenmektedir.
Sivil Toplum Destek Programı III	Avrupa Birliği Başkanlığı	STK'ların kapasitelerinin güçlendirilmesine yönelik olarak yürütülecek bir hibe programıdır. STK'ların yönetim ve stratejik planlama kapasitelerinin güçlendirilmesi, STK'ların yürüttüğü çalışmaların etkinliğinin ve görünürlüğünün artırılması, savunuculuk yeteneklerinin geliştirilmesi hedeflenmektedir.

		Program kapsamında teklif çağrısının 2019 yılı ilk çeyreğinde yayınlanması hedeflenmektedir.
Ortak Kültürel Mirasın Korunması ve AB-Türkiye Arasında Sivil Toplum Diyaloğu (Faz II)	Kültür ve Turizm Bakanlığı	Program kapsamında Sinop Tarihi Cezaevinin restorasyonu tamamlanacak, ayrıca kültür ve sanat alanında diyalogun geliştirilmesine yönelik bir hibe programı yürütülecektir. Projenin uygulama sürecinin 2019 yılı içerisinde başlaması hedeflenmektedir.
Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün Kurumsal Kapasitesinin Güçlendirilmesi	Vakıflar Genel Müdürlüğü	Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün kurumsal kapasitenin güçlendirilmesi ve kamu-STK diyalogunun geliştirilmesine yönelik faaliyetler içermektedir. Projenin uygulama sürecinin 2019 yılı içerisinde başlaması hedeflenmektedir.
STK'lar için Yasal Çerçevenin İyileştirilmesi ve Dernekler Dairesi Başkanlığının Kurumsal Kapasitesinin Güçlendirilmesi	İçişleri Bakanlığı Dernekler Dairesi Başkanlığı	STK'lara yönelik yasal çerçevenin iyileştirilmesi amacıyla çalışmalar ve Dernekler Dairesi Başkanlığının kurumsal kapasitesini geliştirmeye yönelik faaliyetler yürütülecektir. Projenin uygulama sürecinin 2019 yılı içerisinde başlaması hedeflenmektedir.

JEAN MONNET BURS PROGRAMI

Ülkemizin Avrupa Birliği'ne üyelik hedefi çerçevesinde, AB alanında uzmanlaşmış kişi sayısının artırılması ve müktesebatın etkin bir biçimde uygulanabilmesi için gerekli idari kapasitenin oluşturulması amacıyla yürütülen ve AB tarafından finanse edilen Jean Monnet Burs Programının uygulaması devam etmektedir.

2018-2019 akademik yılında 180 kişiye burs verilmesi planlanmış olup bursların %50'si kamu sektörüne, %30'u üniversitelere, %20'si ise özel sektöre tahsis edilmiştir. 2018-2019 akademik yılı kapsamında toplam 6 milyon avro tutarında burs sağlanması planlanmaktadır. Burs kapsamında süresi en az 3, en fazla 12 ay olan akademik

alışmalar desteklenmekte, programdan kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşu çalışanları, üniversitelerin akademik ve idari personeli ile lisans son sınıf, yüksek lisans ve doktora öğrencileri faydalanabilmektedir.

2019-2020 akademik yılı için ise burs duyurusu yayınlanmış olup program kapsamında 180 kişiye 6 milyon avro tutarında burs verilecektir.

TÜRKİYE VE AB ARASINDA şEHİR EşLEşTİRME PROJESİ

“Türkiye ve AB arasında şehir Eşleştirme Projesi” Katılım ncesi Yardım Aracı (IPA) kapsamında desteklenmektedir. Projenin toplam bütçesi 4,5 milyon avro'dur.

Proje kapsamında yaklaşık 20 yerel yönetim kuruluşuna 2,6 milyon avro tutarında hibe desteği verilecektir. Hibe programı aracılığıyla Türkiye ve AB yerel yönetimleri arasında kardeş şehir ilişkilerini geliştirmeyi ve yerel yönetimlerin AB bütünleşme sürecindeki rollerini güçlendirmeyi amaçlayan projelere öncelik verilecektir. Projelerin uygulama sürecinin Ocak 2019'da başlaması hedeflenmektedir.

Ayrıca, proje kapsamında Avrupa Birliği Başkanlığı, evre ve şehircilik Bakanlığı, Türkiye Belediyeler Birliği ve Vilayetler Birliği uzmanlarına yönelik kapasite geliştirme faaliyetlerinin uygulanması ve şehir eşleştirme/kardeş şehir uygulamalarının daha etkin yürütülmesini teminen kapasite geliştirme faaliyetleri ve eğitimler düzenlenmeye başlanmıştır.

6- Mensubu olduğunuz siyasi partinin ve Hkmetinin 81 milyon yurttaşımıza defaten söz vermesine rağmen gerçekleştiremediği vize muafiyeti konusunda gelineen aşama nedir? Vizesiz AB sözünüzü hangi tarihe kadar hayata geçirmeyi öngörüyorsunuz? Somut eylem planınız nedir?

29 Ağustos tarihinde gerçekleştirilen Reform Eylem Grubu toplantısında alınan önemli kararlardan biri de Vize Serbestisi Diyaloğu sürecine hız verilmesidir.

16 Aralık 2013 tarihinde başlatılan Vize Serbestisi Diyaloğu (VSD) kapsamında Türkiye'nin atması gereken adımlar Vize Serbestisi Yol Haritası'nda 72 ykmllk halinde sıralanmaktadır. Avrupa Komisyonu, 4 Mayıs 2016 tarihi itibarıyla Türkiye'nin Vize Serbestisi Yol Haritası'nda yer alan 72 yükümlülüğün 65'ini tamamen karşıladığını teyit etmiştir.

Türkiye, kalan yükümlölüklerine ilişkin çalışma planını içeren çalışma kâğıdını 7 Şubat'ta Avrupa Komisyonuna iletmıştır. 2 Nisan 2018'de biyometrik pasaportların basılmasıyla Vize Serbestisi Diyaloğu kapsamında kalan yükümlölüklerimiz pratik olarak altıya düşmüştür. Takiben, 31 Mayıs 2018 tarihinde vize serbestisi diyaloğuna ilişkin AB tarafıyla teknik bir toplantı gerçekleştirilmiştir. Kalan yükümlölükler çerçevesinde AB ile görüşmeler devam etmektedir.

IV. Reform Eylem Grubunda alınan karar doğrultusunda kalan yükümlölüklerimiz için çalışma grupları oluşturulmuştur. Her yükümlölük altında ilgili kurum ve kuruluşlarımızın katkılarıyla çalışmalarımıza hızla devam ediyoruz.

Ne var ki vatandaşlarımızın Schengen alanına vizesiz seyahatlerinin sağlanması, teknik olduğu kadar siyasi de bir süreç olup tüm yükümlölüklerin tamamlanmasını müteakip Avrupa Parlamentosu ve AB Konseyi tarafından onaylanması gerekmektedir.

Hedefimiz, en kısa zamanda Vize Serbestisi Diyaloğu kapsamında kalan yükümlölüklerimizi yerine getirerek, ticaret, turizm ve AB ile Türk vatandaşları arasında diyaloğun artırılmasına hizmet edecek Schengen bölgesine vizesiz seyahati vatandaşlarımıza sağlamaktır.

7- Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik darboğaz risklerinin ve uluslararası ticaret savaşlarının arttığı bir süreçte, Gümrük Birliği Anlaşmasının ivedilikle modernize edilmesi ve yenilenmesi konusunda kısa ve orta vadede hangi somut adımları attınız veya atmayı planlıyorsunuz?

Gümrük Birliğinin işleyişinden kaynaklanan sorunların giderilmesini ve aynı zamanda ikili ticaretin yeni alanlarla birlikte daha da geliştirilmesini teminen, Gümrük Birliğinin güncellenmesi konusunda AB ile mutabık kalınmış ve teknik çalışmalar Nisan 2014'de başlamıştır.

Esasen Ticaret Bakanlığı'nın koordinasyonunda yürütülen süreçte, Bakanlığımızın işbirliği ve ilgili kurum ve kuruluşlarımızın katkılarıyla yoğun bir hazırlık dönemi sürdürülmüştür. Bu kapsamda, konu bazında ülke pozisyonumuzun belirlenmesine yönelik olarak Müzakere Hazırlık Raporları hazırlanmış, kamuoyuna ve sivil toplum örgütlerine yönelik olarak çeşitli bilgilendirme, istişare ve eşgüdüm toplantıları gerçekleştirilmiş ve bir etki analizi çalışması yürütülmüştür.

Benzer bir hazırlık süreci Avrupa Komisyonu tarafından da yürütülmüş ve nihayetinde Avrupa Komisyonu 21 Aralık 2016 tarihinde Türkiye-AB Gümrük Birliğinin

güncellenmesine ilişkin müzakerelerin başlatılmasını üye ülkelerin oluşturduğu Konsey'den talep etmiştir. Ne yazık ki, güncelleme süreci ile ilgili olarak bazı üye ülkelerin menfi tutumları ve konuyu kendi iç siyasetlerinin bir parçası haline getirme girişimleri sebebiyle, söz konusu yetki kararı halen çıkmamıştır.

Muhataplarımızla yaptığımız görüşmelerde, güncelleme sürecinin teknik ve ticari olduğuna dikkat çekilmekte, üye ülkelerin siyasi saiklerle süreci engelleme girişimlerine son verilmesi ve müzakerelerin bir an önce başlatılması talep edilmektedir. Mevcut durumda AB tarafının atacağı adım beklenmektedir. Yetki kararının çıkması halinde müzakerelerin hemen başlaması mümkündür. Nitekim Gümrük Birliğinin güncellenmesi her iki tarafın da üzerinde mutabık kaldığı ve her iki tarafın da çıkarına olacak bir süreçtir. Yapılan etki analizi çalışmaları da güncellemenin faydalarını somut bir şekilde ortaya koymaktadır.

İlaveten, bu sürecin değişen küresel ekonomik konjonktür çerçevesinde bir ihtiyaç olduğunun da belirtilmesinde fayda görülmektedir. Mevcut Gümrük Birliğinin kapsamı yeni nesil ticaret ortaklıklarına kıyasla oldukça sınırlı kalmış, sistematik sorunların etkisi gün geçtikçe daha hissedilir olmaya başlamıştır. Son dönemde ABD ve Çin arasında yaşanan ticaret savaşları ve ABD'nin korumacı politikaları da Türkiye ve AB arasındaki ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi gerektiğini teyit etmekte ve taraflara önemli bir fırsat sunmaktadır. Bu husus, 29 Ağustos 2018 tarihinde gerçekleştirilen Reform Eylem Grubu toplantısında da teyit edilmiş, çalışmaların hızlandırılması ve gerekli girişimlerde bulunulması konularında mutabakat sağlanmıştır. Bu doğrultuda Gümrük Birliğinin güncellenmesi hususunun Yeni Ekonomi Programında (Orta Vadeli Program, 2019-2021) da yer aldığının belirtilmesinde fayda görülmektedir.

8- Son dönemde başta Hollanda ve Avusturya olmak üzere AB üyesi ülkeler ile iyi ilişkiler geliştiriyor görüntüsü vermeniz Bakanlığınızın uzun vadeli, kalıcı ve ilkesel bir adımı mıdır? Yoksa her seçim kampanyası döneminde yaptığınız gibi yine önümüzdeki ilk seçimde 'Ey AB ...' 'Ey Almanya...' 'Ey Hollanda...' politikasına geri mi döneceksiniz?

Türkiye'nin çoğu Avrupa ülkesiyle ilişkileri son derece olumlu bir düzeydedir. Ancak geçtiğimiz yıllarda bazı Avrupa ülkeleriyle ilişkilerimizin zor bir dönemden geçmiş olduğu doğrudur. Bazı Avrupa ülkelerindeki seçimlerde aşırı sağ ve Türkiye karşıtı popülist söylem kullanılması, hain darbe girişimine karşı dayanışma eksikliği ve alınan tedbirlere anlayış göstermeme, terörle mücadelede gerekli işbirliğinde bulunmama ve ülkemizdeki seçim ve referandumlarda bazı Avrupa ülkelerinde siyasi kampanya yapmamıza sergilenen anti-demokratik yaklaşım gibi ciddi meseleler ilişkilerin gerilemesine sebebiyet vermiştir.

Ancak geçtiğimiz yaklaşık bir sene zarfında sözkonusu ölkelerle olumlu bir diyalog ve normalleşme süreci başlamıştır. Bu konudaki gayretler tek taraflı değil karşılıklı bir siyasi iradenin ortaya çıkması neticesinde sürdürölmüştür.

Günümüze gelindiğinde, geçmişe göre daha yapıcı bir iletişim ve karşılıklı üst düzeyli temaslar neticesinde Almanya, Hollanda ve Avusturya ile ilişkilerimizde normalleşme için elverişli bir zemin sağlanmışır. Sayın Cumhurbaşkanımızın Alman mevkidaşının daveti üzerine 27-29 Eylül tarihlerinde Almanya'ya gerçekleştirdiği Devlet Ziyareti, Hollanda tarafının inisiyatifi üzerine bu ölkeye başlatılan, ilişkilerin normalleştirilmesine yönelik temaslar sonucunda karşılıklı olarak Büyökelilerin atanması ve Hollanda Dışışleri Bakanının 3-4 Ekim tarihlerinde ölkemize resmi ziyarette bulunması bu bağlamda örnek olarak gösterilebilir. Avusturya ile keza Dışışleri Bakanları düzeyinde karşılıklı ziyaretlerle daha yapıcı bir diyalog tesis edilmiş bulunmaktadır.

İlişkilerin ilerletilmesi yönündeki çabalar hem ölkemiz hem de bahsekonu ölkeler tarafından süreklilik temelinde yapıcı bir anlayışla sürdürölmektedir.